

En høyere himmel over samfunnet

Taler
Haakon Magnus

Dato
3 juni 2021

Sted
Fredrikstad

Omstendigheter

Åpning av besøkssenter og jubileumsutstilling i anledning 250-årsdagen for Hans Nielsen Hauges fødsel

1 Statsforvalter,
Ordfører,
Kjære alle sammen!

5 Hans Nielsen Hauge var en de som la grunnlaget for det demokratiske Norge
før Eidsvollsmennene satte navn på det.

10 I en tid med store klasseforskjeller og all makt på få hender, satte Hauge i gang
en bevegelse for frihet og likeverd. En bevegelse bygget på at alle mennesker var
like mye verd: kvinner og menn, unge og eldre, rik og fattig, høy og lav.

Hauge forkynte et trosbudskap basert på nåde og kjærlighet, ikke på dom og
straff. Han ville at alle skulle lese selv og gjøre seg opp sin egen mening. Han
ville at alle skulle gå til kilden: Både bibelen, hans egne skrifter og annen
15 oppbyggelig litteratur. Han var en av dem som virkelig stimulerte vanlige folk til
å lese. Derfor ble Haugianerne ofte kalt lesere. På den måten kunne alle gjøre
opp sin egen mening, finne sitt ståsted og stå støtt i sin tro. Det var veien til
frihet og et liv med mening.

20 Dette reiste Hauge rundt og forkynte i forsamlingshus og private hjem.

Selv var han serie-gründer og ville at andre også skulle starte foretak. Han
oppfordret til å etablere bedrifter på et helt nytt fundament: At det skulle være
mulig å arbeide seg til et bedre liv for seg og sine uten å være avhengig av
25 fabrikkieren eller storbonden. Slik reiste han rundt som en omreisende
inkubator.

Alt dette ble sett på som en trussel både mot kirken og andre etablerte
30 maktstrukturer. Og ingen setter seg ustraffet opp mot det etablerte på en så
kraftfull og omfattende måte som Hans Nielsen Hauge gjorde.

Men uten mennesker som han tar det utrolig mye lenger tid å skape endring.
Hauge satt flere år i fengsel for oppvigleri - og slapp fri samme år som vi fikk
35 grunnloven vår - i 1814.

Hauge skapte en høyere himmel over samfunnet. Han bidro til at småkårsfolk
rettet ryggen og ble bevisst menneskeverdet sitt. Hauge bidro til å legge
grunnlaget for det moderne Norge - med mange av de verdiene som
40 kjennetegner samfunnet vårt i dag: Demokrati, ytringsfrihet og like rettigheter -
som også ble styrende for grunnlovsarbeidet på Eidsvoll.

Arven fra Hans Nielsen Hauge er viktig å føre videre til nye generasjoner. For
den handler ikke primært om historisk kjennskap til en mann som ble født for
45 250 år siden. Den er del av historien om framveksten av det Norge vi kjenner i
dag.

Fortellingen om Hans Nielsen Hauge er en påminnelse til oss alle om å møte
krefter som ønsker å skape positiv endring med fredelige midler - på en måte
50 som tåler ettertidsens lys. Den er en påminnelse til oss om ikke å føle oss truet av
dem som vil ha mer frihet og rettferdighet for alle.

Takk til dere som har bidratt til å gjøre arven fra Hans Nielsen Hauge kjent og
tilgjengelig gjennom det nye besøksenteret. Og gratulerer med 250-årsjubileet!

55

Med dette erklærer jeg Hans Nielsen Hagues besøksenter og
jubileumsutstillingen for åpnet.

Kilde
60 www.kongehuset.no

URI
<https://www.virksommeord.no/tale/en-hoyere-himmel-over-samfunnet>

65